

Закріплення й узагальнення знань про дієслово

Конспект уроку з української мови, 4 клас

Творчість – це не сума знань, а особлива спрямованість інтелекту, особливий зв'язок між інтелектуальним життям особистості і проявами її сил в активній діяльності.

В. Сухомлинський

Життя вчителя – це постійний пошук. «Успіх не шукатиме тебе, ти сам мусиш його шукати» (У. Братан). Час не стоїть на місці, отже і життя йде вперед, вносячи свої корективи. Вчені роблять відкриття, створюються нові види рослин і тварин, учителі впроваджують інноваційні технології, звісно, не забуваючи про те, що використовували колись. Адже «хто опанував нове, плакаючи старе, той може бути вчителем» (Конфуцій).

Саме все нове, відшукане, переудосконалене називають тепер «педагогічною інновацією», тобто – це процес створення, поширення і використання нових засобів (нововведень) для розв'язання тих педагогічних проблем, які досі розв'язувалися по-іншому.

На своїх уроках я намагаюся використати якомога більше тих новинок, що зацікавлять дітей. Адже звідси все частіше виникає необхідність ставити учня у позицію дослідника, вчити його спостерігати й аналізувати навколишні явища та події, пробуджувати у нього цікавість до ще нерозв'язаних завдань, з якими він може зустрітись в майбутньому. Також застосовую інтерактивну модель навчання (спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачену мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчує свою успішність, інтелектуальну спроможність).

Майже три тисячоліття тому Конфуцій прорік: «Розкажи мені – і я забуду. Покажи мені – і я зрозумію. Примусь мене зробити – і я навчусь!» І на сучасному етапі розвитку освіти діти дійсно навчаються, завдяки тому, що можуть повністю себе реалізувати. Вони не бояться висловити свою думку, критику, не бояться бути почутими (за правилами роботи в групах). На таких уроках учитель повинен стати невидимим диригентом, який вміє вчасно почути, помітити, підтримати кожного учня. Коли діти працюють разом, вони формують навички, необхідні для самостійного життя:

- розв'язувати конфлікти;
- вміти активно слухати;

Поєднання різних форм роботи на уроці дає найкращий результат у засвоєнні матеріалу та творчому ставленні до нього з боку школяра, який опиняється у ролі «дослідника».

Ключові слова: новації, повторення і закріплення вивченого, інтерактивна модель навчання.

Kosinska A. I. Consolidation and Generalization of Knowledge of the Verb.

The combination of various forms of work at a lesson gives the best result in mastering the material and the creative attitude of schoolchildren who finds himself as a „researcher”.

Key words: innovations, repetition of learned material, interactive learning model.

- критикувати думку, а не того, хто її висловив;
- аналізувати;
- приймати рішення...

У Талмуді можна знайти такі слова: «Багато чого я навчився у своїх наставників, ще більше – у своїх товаришів, та найбільше – у своїх учнів». Це свідчить про те, що учні – нерозкрита скарбниця мудрості, ентузіазму, нових ідей та припущень, відкриттів, доведень. А зможемо ми її розкрити лише тоді, коли будемо спільно діяти. Бо «єдиний шлях до знання – це діяльність» (Б. Шоу).

Запропонований урок української мови – надбання та поєднання різноманітних форм і методів роботи. Завжди намагаюся зробити урок повторення та закріплення вивченого приємним, цікавим. На таких уроках (називаю їх «урок – огляд знань») доцільно використовувати і групову роботу, і тестові завдання, і змагання, й ігри. Ці форми і методи роботи сприяють формуванню у дітей певних емоцій, зокрема радості успіху. У результаті дитина розуміє, що вона може успішно розв'язати певні проблеми. «Радість успіху – це могутня емоційна сила, від якої залежить бажання дитини бути хорошою. Турбуйтеся про те, щоб ця внутрішня сила дитини ніколи не висчерпувалась. Якщо її немає, то не допоможуть ніякі педагогічні хитрощі», – казав В. Сухомлинський.

Тема і зміст запропонованого уроку – огляду знань з української мови в четвертому класі – відповідає чинній навчальній програмі Міністерства освіти і науки України (2006 рік), підручник «Рідна мова» М. С. Вашуленка.

Тип уроку. Урок – огляд знань.

Мета. Закріплювати знання учнів про дієслово як самостійну частину мови, формувати загальне поняття про дієслово, його зв'язок з іменником у реченні, закріпити вміння вживати дієслова у власному мовленні, виробляти орфоепічні вміння, уміння аналізувати дієслово як частину мови. Розвивати зв'язне мовлення, збагачувати словниковий запас. Виховувати вміння бачити красу і неповторність рідної природи.

Обладнання. «Кобзар» Т. Г. Шевченка, таблиця «Дієслово», дидактичні матеріали.

Хід уроку

I. Організація класу

1. Створення позитивного емоційного настрою.

Доброго ранку, сонце привітне!

Доброго ранку, небо блакитне!

Доброго ранку, в небі птахи!

Доброго ранку, вам і мені!

Я щиро бажаю всім присутнім у цьому класі гарного настрою, сонячних усмішок, творчої плідної праці, весняного натхнення. А що б ви, діти, хотіли побажати один одному?

2. Інтерактивна вправа «Очікування».

– Чого кожен з вас очікує від уроку?

– Я теж хочу висловити свої очікування щодо уроку.

Ви повинні згадати, яка частина мови називається дієсловом, з якою частиною мови вона пов'язана; довести, що знаєте, що таке неозначена форма дієслова, пригадати правопис не з дієсловами. Думаю, що ви точно і красиво будете висловлювати свої думки, злагоджено працюватимете у парах, зумієте переконати, що любите і знаєте рідну мову.

II. Актуалізація опорних знань

1. Інтерактивна вправа «Бліц-опитування по ланцюжку».

– Що називається дієсловом?

– Яким членом речення найчастіше є дієслово?

– З якою частиною мови найчастіше зв'язане дієслово?

– Як називається початкова форма дієслова?

– Чому вона отримала таку назву?

– На які запитання відповідає неозначена форма дієслова?

– Як пишеться частка не з дієсловами?

– Яке значення має дієслово у мовленні?

2. Гра «Фантазери».

Уявіть, що дієслова зникли із нашої лексики. На екрані – текст, у якому відсутні дієслова. Чи можемо ми зрозуміти зміст цього тексту?

... й весна, чорну землю

Сонну ... ,

... її рястом,

Барвінком

Відновімо рядки відомого вам вірша. Хто їх автор? Яку річницю з дня народження Кобзаря ми відзначали? Нагадаю, що це уривок із поеми Т. Г. Шевченка «Гайдамаки».

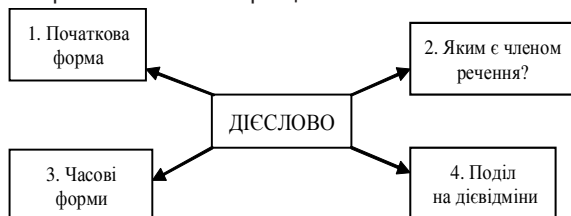
3. Каліграфічна хвилина.

Записати каліграфічно уривок, вставляючи пропущені дієслова.

III. Оголошення теми та мети уроку. Мотивація

1. Побудова асоціативного куща.

З'ясуємо, які саме категорії відрізняють дієслово від інших частин мови, і складімо асоціативний кущ. Допоможе нам у цьому підручник «Рідна мова». Розгорніть його на сторінці 81.

Нехай цей асоціативний кущ буде планом нашого уроку

IV. Узагальнення і систематизація знань учнів

1. Повторення про початкову форму дієслова. Вправа «Мозковий штурм».

– Яку назву має початкова форма дієслова?

– На які запитання відповідають дієслова неозначеної форми?

Завдання: поставити дієслова *встала, розбудила, увітчала, укрила* (із хвилинки каліграфії) у неозначеній формі, записати у два стовпчики.

Що робити?

Що зробити?

– На яку дію вказують дієслова першого стовпчика? Другого стовпчика?

2. Яким членом речення виступає дієслово?

– Підкресліть головні та другорядні члени речення у строфі вірша Т. Г. Шевченка, яку ми записали на каліграфічній хвилині.

– Назвіть граматичну основу речення.

– Якими членами речення виступають дієслова?

– Скільки присудків у реченні? Як вони називаються?

– Які розділові знаки ставимо при однорідних членах речення?

3. Часові форми дієслова. Гра «Кубування» (виконуємо завдання «чарівного кубика»).

– З'ясувати часові форми дієслів *встала, розбудила, увітчала, укрила*. Який час їх об'єднує?

– Які ще категорії мають дієслова минулого часу?

Завдання: записати речення на дошці, підкреслити дієслова, визначити їх час, особу і число.

Ніжно тепле сонце гріє, темний гай зазеленіє,

вже течуть струмки, зацвітуть квітки.

– Скільки граматичних основ у реченні?

– Яке це речення?

4. Хвилина відпочинку. Відеокліп «Весняні квіти».

5. Поділ дієслів на дієвідміни. Гра «Незнайко» (запитання готує учень).

Робота в парах.

Завдання:

– Прочитати текст і вставити пропущені букви.

– Що цікавого дізналися із тексту? Коротко передайте зміст прочитаного.

– Придумайте заголовок до тексту.

Навесні, коли прокин...ться ліс, на нижній корі беріз ти побач...ш маленькі дірочки. Зробили ці отвори дятли-ласуни. Вони люблять смачний сік, а ще ним підліковуються. Мине час і від дірочок не залиш...ться жодного сліду, вони заростуть, тож деревам від цього ніякої шкоди.

Висновок: вставити пропущені букви у ненаголошених закінченнях дієслів допомогло нам уміння визначати дієвідміни.

V. Підсумок уроку. Рефлексія

– Чи виправдалися ваші очікування? (Знаю, вмю, могу).

Я знаю, що таке дієслово. Я вмю визначити часові форми дієслова. Я могу розрізнати часи дієслів і т. д.

– Мої очікування справдились, бо ви намагались працювати дружно, злагоджено, намагались висловлювати свої думки точно, говорити правильно.

– Який настрій у вас зараз? (Весняний).

VI. Завдання додому

Під враженням весняного настрою спробувати скласти вірш або загадку про весну. Намалювати весну як живу істоту (за бажанням).

Література

1. Досяк І. М. Нестандартні уроки з використанням інноваційних технологій / І. М. Досяк // Б-ка журн. «Початкове навчання та виховання». – 2007.
2. Наумчук М. М. Сучасний урок української мови в початковій школі. (Методика і технологія навчання) / М. М. Наумчук. – Т. : Астон, 2001. – 264 с.
3. Бобровська О. В. Усі уроки рідної мови. 2–4 класи / О. В. Бобровська. – Х. : Вид. група «Основа», 2010.
4. Методична робота вчителя початкових класів. – (Серія «Початкова школа. Вчительська майстерня»). – К. : Вид. група «Основа», 2009.